

LISA 1

Paistu Kooli direktori 20.11.2023 käskkirja nr 1-2/1

KINNITATUD

Paistu Kooli õppenõukogu 22.08.2023 protokoll nr 1-5/6

Paistu Kooli hoolekogu 18.09.2023 protokoll nr 1-4/4

Paistu Kooli õpilasesindus 28.09.2023 protokoll nr 1-6/4

PAISTU KOOLI ÕPPEKAVA ÜLDOSA

Sisukord

1. ÜLDSÄTTED.....	4
2. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID NING PÕHIMÕTTED	5
2.1. Kooli väärtused ja eripära	5
2.1 Põhihariduse alusväärtused	5
3. ÜLD- JA VALDKONNAPÄDEVUSTE KUJUNDAMINE	6
3.1. Üldpädevused	6
3.1.1. Paistu Kooli I kooliastmel taotletavad üldpädevused.....	8
3.1.2. Paistu Kooli II kooliastmel taotletavad üldpädevused.....	9
3.1.3. Paistu Kooli III kooliastmel taotletavad üldpädevused.....	9
3.2. Õppeainepädevused	10
3.3. Valdkonnapädevused	11
4. LÄBIVAD TEEMAD JA NENDE KÄSITLEMISE PÕHIMÕTTED	13
4.1. Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad realiseerumise kirjeldused on:	13
5. LÕIMINGU PÕHIMÕTTED.....	18
6. ÜLEKOOLILISTE JA KOOLIDEVAHELISTE PROJEKTIDE KAVANDAMISE PÕHIMÕTTED	21
7. KOOLI ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED	22
7.1 Paistu Kooli õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on kujundada isiksus, kes:	22
7.2 I-III kooliastme õppe- ja kasvatustegevuses lähtutakse järgmistest põhimõtetest:	22
8. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS.....	23
8.1 Tunnijaotusplaan	26
9. LIIKLUSKASVATUSE TEEMAD KOOLIASTMETI JA NENDE KÄSITLEMISE MAHT	28
10. LOOVTÖÖ KORRALDAMISE PÕHIMÕTTED III KOOLIASTMES	30
10.1 Loovtöö erinevad vormid:	30
10.2 Loovtöö eesmärk on	30
10.3. Loovtöö korraldamine	31
10.4 Loovtöö teema valimine.....	31
10.5 Loovtöö hindamine (LISA 2)	32
11. KARJÄÄRINÕUSTAMISE KORRALDUS	34
12. HINDAMISE KORRALDUS	35
12.1 Hindamise meetodid.....	35
12.2 Hindamine viie palli süsteemis.....	36
12.3 Hindeliste tööde korraldus	36

12.4 Tasemetööde, üleminekueksamite, loovtööde korraldus.....	37
12.5 Hindamisest teavitamine.....	38
13. JÄRELEVASTAMINE	39
13.1 Hindeliste tööde järelevastamine	39
13.2 Korduseksamid.....	39
13.2.1 Üleminekueksami korduseksam	39
13.2.2 Põhikooli lõpueksami korduseksam	39
14. KÄITUMISE JA HOOLSUSE HINDAMINE	40
14.1 Käitumise hindamine	40
14.2 Hoolsuse hindamine	40
15. KOKKUVÕTTEV HINDAMINE: TRIMESTRI- JA AASTAHINNE.....	41
16. TÄIENDAV ÕPPETÖÖ.....	42
17. KLASSIKURSUSE KORDAMINE	43
18. HINDE JA HINNANGU VAIDLUSTAMINE	44
19. PÕHIKOOLI LÕPETAMINE	45
20. ÕPILASTE JA LASTEVANEMATE TEAVITAMINE JA NÕUSTAMINE.....	46
21. ÕPILASTE JUHENDAMISE JA HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED JA TUGITEGEVUSTE RAKENDAMISE KORD	47
21.1 Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted.....	47
21.2 Individuaalse õppekava (IÕK) rakendamine ja selle alusel õppivate õpilaste hindamine.....	49
22. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED	50
22.1 Õpetaja töökava	50
22.2 Õpetajate omavahelises koostöös	51
23. KOOLI ÕPPEKAVA MUUTMISE ALGATAMINE.....	52

1. ÜLDSÄTTED

- Paistu Kool tegutseb koolieelse lasteasutusena ja põhikoolina. Kooli tegevuse eesmärgiks on võimaldada koolieast noorematele lastele hoidu ning alushariduse omandamist, kooliealistele põhihariduse omandamist ja koolikohustuse täitmist. Koolieelse lasteasutuse ja põhikooli õppekavad on eraldi dokumendid.
- Paistu Kooli (edaspidi Kool) õppekava aluseks on Eesti Vabariigi Valitsuse 06.01.2011 määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 ja Eesti Vabariigi valitsuse 20.10.2011.a. määrus nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ § 6 lg 3.
- Paistu Kooli põhikooli õppekava (*edaspidi õppekava*) on Paistu Kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument. Küsimustes, mis ei ole kooli õppekavas sätestatud, lähtutakse Põhikooli riiklikust õppekavast. Kooli õppekava koostamisel on arvestatud piirkonna ja kogukonna vajadusi ning materiaalseid ressursse.
- Õppekava koosneb üldosast ja selle lisadest (ainevaldkondade kavad jm).
- Ainevaldkonniti esitatakse õppe-eesmärgid, valdkonnapädevused, lõimingut ja läbivaid teemasid puudutav ning valdkonna erisuste olemasolul hindamise alused.
- Ainekavades esitatakse klassiti õpisisu ja õpitulemused.
- Kooli õppekava arendamisse kaasatakse kooli õpetajad, õpilased, vanemad ja kooli pidaja esindajad.
- Kooli õppekava üldosas esitatakse:
 - kooli eripära, väärtused ning õppe- ja kasvatuseesmärgid;
 - üld- ja valdkonnapädevuste kujundamine;
 - läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted;
 - lõimingu põhimõtted;
 - ülekoolliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted;
 - ainevaldkonnad ja tunnijaotusplaan;
 - liikluskasvatuse teemad kooliastmeti, nende käsitlemise maht;
 - loovtöö korraldamise põhimõtted ja temaatilised rõhuasetused III kooliastmes;
 - karjäärinõustamise korraldus;
 - õppe ja kasvatuse korraldus ning ajakasutus (projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg);
 - hindamise korraldus;
 - hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamise põhimõtted;
 - õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamise korraldus;
 - õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted;
 - kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

2. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID NING PÕHIMÕTTED

2.1. Kooli väärtused ja eripära

Paistu Kooli **missioon** on on luua igale õppijale toetav ning positiivne kasvu- ja õpikeskkond mitmekülgse ning tasakaalus isiksuse arenguks.

Paistu Kooli **visioon** on olla kaasaegne kool, kus väärtustatakse lasteaiast põhikooli lõpuni individuaalset arengut, koostööd ja ümbritsevat keskkonda.

Paistu Kooli põhiväärtused on:

- tasakaal;
- hoolivus;
- vastutus;
- loovus;
- koostöö.

Paistu Kool on rahvuskultuuri väärtustav Mulgimaa kool, kus läbi folkloorse tegevuse ja integreeritud tantsuõpetuse kantakse edasi paikkonna pärimust, toetatakse isamaaliste väärtuste ning hoiakute kujunemist, arendatakse loovust ja pakutakse õpilastele võimalusi loominguliseks eneseväljenduseks.

Kooli geograafiliselt ja looduslikult soodne asukoht pakub mitmekesiseid õuesõppe-võimalusi.

2.1 Põhihariduse alusväärtused

Põhihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Põhikool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks. Kool kujundab väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks.

Kooli õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad „Eesti Vabariigi põhiseaduses”, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).

3. ÜLD- JA VALDKONNAPÄDEVUSTE KUJUNDAMINE

Riikliku õppekava tähenduses on pädevus asjakohaste teadmiste, oskuste, väärtuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas loovalt, ettevõtlikult, paindlikult ja tulemuslikult toimida. Pädevused jagunevad üld-, valdkonna- ja kooliastmes taotletavateks pädevusteks. Üld- ja valdkonnapädevused on aineülesed ning nende kaudu taotletakse õpilastel riiklikus õppekavas kirjeldatud suutlikkuste kujunemist. Kooli õppekavast lähtuvas tegevuses kujundatakse õpilastel üldpädevusi, valdkonnapädevusi ja õppeainepädevusi. Õpetaja töökava planeerimise ja selle elluviimise kaudu loob õpetaja tingimused õppekavas määratud pädevuste saavutamiseks.

3.1. Üldpädevused

Kooli õppekava taotleb õpilastel järgmiste üldpädevuste kujunemist:

- *kultuuri- ja väärtuspädevus* – suutlikkus hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdisaegse kultuuri sündmustega, väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt, hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid. Väärtuspädevuse kujundamisel keskendutakse alusväärtustele, mis on igapäevaselt kõigile kättesaadavad; tolerantsile ja päevakajalisusele; teiste loomingu väärtustamisele.
- *sotsiaalne ja kodanikupädevus* – suutlikkus ennast teostada, toimida teadliku ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ning järgida ühiskonnas kehtivaid väärtusi ja norme ning erinevate keskkondade reegleid; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel. Sotsiaalse pädevuse kujundamisel keskendutakse vastutustunde kujundamisele; demokraatliku mõtteviisi kujundamisele; kehtestatud reeglite järgimisele; koostööoskuste arendamisele meeskonnas.
- *enesemääratluspädevus* – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; järgida terveid eluviise; lahendada iseendaga, oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvaid ning inimsuhetes tekkivaid probleeme. Enesemääratluspädevuse kujundamisel keskendutakse õpilaste enesehindamisele kujundava hindamise raames; õpilaste eneseanalüüsile; kirjalikule tagasisidele.
- *õpipädevus* – suutlikkus organiseerida õpikeskkonda ja hankida õppimiseks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ning seda plaani järgida; kasutada õpitut, sealhulgas õpioskusi ja -strateegiaid, erinevates kontekstides ning probleeme lahendades; analüüsida enda teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi ning selle põhjal edasiõppimise vajadust. Õpioskus on õppimisel vajaminev oskus, oskus õpitavat omandada ja mõista, seostada seda eelnevalt õpituga, struktureerida ja kasutada, teadvustada ja vajadusel ümber struktureerida. Õpioskuste õpetamine kuulub igasse ainetundi. Nagu teisi teadmisi, nii peab ka õpioskusi hindama. Õpioskusi saab hinnata eelkõige enesehinnangulehtede, vaatluste ja intervjuudega.
- *suhtluspädevus* – suutlikkus ennast selgelt, viisakalt ja asjakohaselt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid, ennast ja oma seisukohti

esitada ja põhjendada; lugeda, eristada ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi. Suhtluspädevuse kujundamisel keskendutakse õpilaste esinemisalase pädevuse kujundamisele; õpilastele konstruktiivse kirjaliku ja suulise tagasiside andmise oskuse arendamisele.

- *matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus* – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid erinevaid ülesandeid lahendades kõigis elu- ja tegevusvaldkondades; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt. Nende pädevuse kujundamisel keskendutakse erinevate esitusviiside (diagrammid, tabelid) kasutamisele; sisemiste seoste nägemisele ja esiletoomisele.

- *ettevõtlikkuspädevus* – suutlikkus ideid luua ja neid ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi; aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärged, koostada plaane, neid tutvustada ja neid ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele ning võtta arukaid riske. Ettevõtlikkuspädevuse kujundamisel keskendutakse õpitud teadmiste ja oskuste rakendamisele, enese proovile panemisele; meeskonnana tulemuste saavutamisele; projektijuhtimise reeglite järgimisele.

- *digipädevus* – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvus ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Üldpädevused täpsustatakse õppekavas kooliastmeti:

- I kooliaste- 1. - 3. klass;
- II kooliaste- 4. - 6. klass;
- III kooliaste- 7. - 9. klass

Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses. Nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate ning kooli ja kodu ühistöös.

Kooli kogu tegevus, nii aineõpetus kui õppetunniväliline tegevus, on korraldatud üldpädevuste kontekstis, sh õpetuse kavandamine, mõtestamine, läbiviimine ja tagasisidestamine. Ka õppetunnivälises tegevuses on õppimisvõimalused ning üldpädevused aitavad paigutada koolis tehtavad tegevused laiemasse konteksti. Lähtutakse põhimõttest „lähemalt kaugemale“.

Kõik õpilased tutvuvad põhikoolis õppides näiteks järgmiste objektidega:

- Loodi (Paistu) Põrguoru paljandid;
- Sinihalliku matkarada;

- Õisu mõis;
- Loodi mõis;
- Paistu asula kirik, kalmistu, teenusasutused;
- Viljandi vallavalitsus;
- Heimtali muuseum;
- Viljandi linna ajaloolised ja loodusobjektid, teater, muuseumid, teenusasutused;
- Tartu linnas Eesti Rahva Muuseum jm;
- Tallinna linnas Toompea, Kadrioru, muuseumid jm.

Kuna üldpädevuste omandamine on efektiivsem kontsentreeritult ja reflekteeritult ning koos võimalusega kinnistada ja harjutada, siis panustatakse koolis traditsioonilistele üritustele. Kooli üritusi ei kavandata mitte üksikult ja iseenesest, vaid üldpädevuste kujundamise osana.

Üldpädevuste kujunemisel on oluline tagasisidestamine, mis toimub koolis kujundava hindamise kaudu. Tagasisidestamine üldpädevuste kujunemise kohta annab informatsiooni sellest, mil määral teadlikult kavandatud ja mõtestatud üldpädevuste kujunemine tegelikult toimib. Koolipoolse tagasisidestamise kõrval on oluline ka õpilase enesehindamise roll üldpädevuste kujunemise tagasisidestamisel, mis võimaldab jälgida õpilasel oma tegevust ning õpetajal saada informatsiooni, mida õpilase välise tegevuse ja käitumise vaatlemine ei võimalda.

3.1.1. Paistu Kooli I kooliastmel taotletavad üldpädevused

I kooliastme lõpuks õpilane:

- suhtub endasse positiivselt;
- on viisakas, täidab lubadusi;
- suhtub hoolivalt asjadesse, sest teab, et need on loodud inimeste tööga;
- käitub loodust hoidvalt;
- hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest, tahab olla terve;
- on aus ja õiglane, mõistab oma-võõras-ühine tähendust;
- mõistab, et inimeste soovid ja võimalused on erinevad, tunnustab kaaslaste õigust olla erinev;
- teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada ega kiusata;
- hindab oma perekonda, klassi ja kooli, oskab olla hea kaaslane;
- tunneb ja austab oma kodupaika, kodumaad, riiki, Eesti riikluse sümboleid ja nendega seostuvaid käitumisreegleid;
- teab oma rahvuslikku kuuluvust, suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest;
- oskab ilu märgata ja hinnata;
- hindab loovust, tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja -tegevusest;
- püüab konflikte rahumeelselt lahendada;
- oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid, nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada, lugeda lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti;
- oskab ohutult liigelda, vältida ohtlikke olukordi, ohuolukorras abi kutsuda, teab, kuhu oma murega pöörduda;
- oskab käivitada ja kasutada lihtsamaid arvutiprogramme;

- oskab õppida üksi ja koos teistega, paaris ja rühmas; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- oskab koostada päevakava ja seda järgida, oskab jaotada aega õppimise, huvitegevuste, koduste kohustuste ja puhkamise vahel;
- oskab end häälestada õppeülesandega toimetulemisele, oma tegevusi õppeülesande täitmisel mõtestada.

3.1.2. Paistu Kooli II kooliastmel taotletavad üldpädevused

II kooliastme lõpuks õpilane:

- teab oma tugevaid ja nõrku külgi, püüab selgusele jõuda oma huvides ja püüdlustes;
- on leidnud endale sobiva harrastuse, omab üldist ettekujutust töömaailmast;
- peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne, tunneb vastutust oma tegude eest;
- on seaduskuulekas, järgib ühiselu norme;
- tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi, mõistab kompromisside vajalikkust;
- suhtub inimestesse eelarvamusteta, seisab iseenese ja teiste väärkuse eest, hoidub vägivallast;
- hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena, õpilasena; püüab leida lahendusi kodus, koolis ja sõpruskonnas tekkinud probleemidele;
- tunnetab end oma rahvuse liikmena, oma riigi kodanikuna;
- suhtub lugupidavalt teistesse rahvastesse ja nende kultuuri;
- väärtustab kunstiloomingut, oskab end kunstivahendite abil väljendada;
- väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- väärtustab säästvat eluviisi;
- oskab teha koostööd, täidab rühmas erinevaid rolle;
- tunnustab ja aitab kaaslasi, hindab enese ja kaaslaste töö tulemusi;
- oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida vajalikku teavet erinevatest allikatest, teavet tõlgendada, kasutada, edastada;
- oskab teha vahet faktil ja arvamusel, tunneb ja kasutab lihtsamaid põhjus-tagajärg- ning eesmärk-vahend-seoseid nähtuste kirjeldamisel ja seletamisel;
- oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning info leidmiseks; oskab erinevaid programme kasutades vormistada dokumente;
- oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, tunneb õpivõtteid, oskab neid kasutada vastavalt õppeülesande iseärasustele;
- oskab oma tegevust kavandada ja hinnata, oma eksimusi näha ja tunnistada, oma tegevust korrigeerida;
- oskab oma arvamust viisakalt väljendada, põhjendada ja kaitsta.

3.1.3. Paistu Kooli III kooliastmel taotletavad üldpädevused

Põhikooli lõpuks õpilane:

- on adekvaatse enesehinnanguga, tunneb oma võimeid ja huvisid, kavandab neist lähtuvalt oma õpitee, arvestades ka tööturu suundumusi;
- on avatud enesearendusele;
- on oma riigi lojaalne kodanik, omab põhiteadmisi ühiskonnast ning riiklusest, nende

toimimisest, kodanikuõigustest ja - kohustustest; teab, et seaduste mittetundmine ei vabanda õigusrikkumist;

- austab väärikust ja inimõigusi, hoidub vägivallast, oskab sellele vastu seista;
- väärtustab maailma kultuurilist mitmekesisust, oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas;
- väärtustab kultuuri ja inimese loovust, oskab hinnata kunsti ja end kunstivahendite abil väljendada;
- väärtustab terveid eluviise, hoolitseb oma vaimse ja füüsilise tervise eest;
- oskab õppida: seada õppimise eesmärgid, valida ja kasutada sobivaid õpivõtteid, hinnata oma õpitegevust;
- oskab näha põhiseoseid looduses, looduse, inimtegevuse ja tehnoloogia seoseid, hindab säästvat eluviisi;
- tunneb tähtsamaid sotsiaalse manipuleerimise viise, mõistab meediatekstidele kriitilise lähenemise vajalikkust;
- oskab nähtusi, olukordi ja probleeme analüüsida ja üldistada, selle tulemusi oma tegevuse kavandamisel, valikute tegemisel ja hindamisel rakendada;
- püüab teha teadlikke valikuid, näha ette valiku tagajärgi;
- oskab üldjoontes kavandada ühistegevuse eesmärgid ja eesmärkideni jõudmiseks vajalikke tegevusi, jaotada tööülesandeid, koostada ajakava;
- on omandanud digipädevused, mis võimaldavad iseseisvalt kasutada arvutit õppimis- ja töövahendina;
- on omandanud põhikoolilõpetaja tehnoloogiaalased pädevused;
- oskab suhelda nii reaalses kui digimaailmas, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid;
- oskab oma arvamust kujundada ja avaldada, põhjendada, kaitsta ja vajadusel muuta;
- tunneb uurimistöö (sh loovtöö) planeerimise ja koostamise algtõdesid ja oskab neid rakendada.

3.2. Õppeainepädevused

▪ Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevused on nimetatud ja nende saavutamist on kirjeldatud klassiti esitatud ainekavades. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad ka teiste ainevaldkondade õppeained ning tunni- ja kooliväline tegevus. Õpitulemused toetavad valdkonnapädevuste kujunemist. Väärtushoiakuid väljendavaid õpitulemusi numbriliselt ei hinnata, vaid antakse nende saavutatuse kohta õpilasele sõnalist tagasisidet.

Kooli õppekavas on järgmised ainevaldkonnad:

- keel ja kirjandus;
- võõrkeeled;
- matemaatika;
- loodusained;
- sotsiaalsained;
- kunstained;
- tehnoloogia;

- kehaline kasvatus.

Valikõppeained on informaatika ja ettevõtlusõpetus.

3.3. Valdkonnapädevused

- Üldpädevuste ja õppeainepädevuste ning õpetuse integratsiooni tulemusena kujunevad õpilasel ulatuslikumad valdkonnapädevused.
- Kooli ülesandeks on toetada järgmiste valdkonnapädevuste kujunemist:
 - *looduspädevus*: suutlikkus orienteeruda elus- ja eluta looduse nähtustes, nendega seonduvates seaduspärasustes, loodusteaduslikes teadmistes; loodushoidlik ellusuhtumine. Looduspädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena loodusõpetus, geograafia, bioloogia, keemia, füüsika ning läbiv teema *Keskkond ja jätkusuutlik areng ning Väärtused ja kõlblus*;
 - *sotsiaalne pädevus*: suutlikkus orienteeruda ühiskonnaelus; kaasaja ning mineviku ühiskondlike nähtuste ja arengute mõistmine, valmisolek toetada demokraatlikke muudatusi ühiskonnas. Sotsiaalse pädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena ühiskonnaõpetus, ajalugu, geograafia, inimeseõpetus, kirjandus, kunst, muusika ning läbivad teemad *Väärtused ja kõlblus, Tervis ja ohutus, Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus ning Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine*;
 - *refleksiooni- ja interaktsioonipädevus*: suutlikkus mõista ja hinnata iseennast ja suhteid vastavalt kultuurinormidele, valida sobiv käitumisviis, järgida terveid eluviise, lahendada iseendaga, oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvaid ja inimsuhetes tekkivaid probleeme. Refleksiooni- ja interaktsioonipädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena inimeseõpetus, kehaline kasvatus, ühiskonnaõpetus, ajalugu, kirjandus, geograafia, bioloogia ning läbivad teemad *Tervis ja ohutus, Väärtused ja kõlblus, Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus ning Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine*;
 - *kommunikatiivne pädevus*: suutlikkus keele vahendusel mõista, talletada, edastada, vahetada, tõlgendada ja luua tekste. Kõige laiemalt tähendab kommunikatiivne pädevus suutlikkust suhelda erinevates situatsioonides ning teemadel suulises ja kirjalikus vormis. Pädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena eesti keel, kirjandus, võõrkeeled; kõik õppeained oma mõistestiku ja tekstidega ning läbiv teema *Teabekeskkond ning Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine*;
 - *tehnoloogiapädevus*: suutlikkus mõista tehnoloogia arengust tingitud muutusi inimeste töö- ja eluviisis, toimida kaasaja kõrgtehnoloogilises maailmas, olla säästlik ressurside kasutaja. Pädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena tehnoloogiaõpetus, loodusained, matemaatika, ajalugu, ühiskonnaõpetus, läbivad teemad *Tehnoloogia ja innovatsioon, Keskkond ja jätkusuutlik areng, Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine ning Teabekeskkond*;
 - *kultuuripädevus*: suutlikkus orienteeruda kultuuris, nautida kunstiloomingut, kasutada kunstivahendeid loominguks eneseväljenduseks ja -teostuseks. Kultuuripädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena kirjandus, eesti keel, võõrkeeled, ajalugu, muusika, kunst, tehnoloogiaõpetus, kehaline kasvatus, läbivad teemad *Kultuuriline identiteet ning Teabekeskkond*;
 - *matemaatikapädevus*: suutlikkus opereerida mis tahes objektidega sel viisil, et

vaadeldakse nendevahelisi suhteid. Matemaatikapädevuse kujunemisel tähtsustuvad õppeainetena matemaatika, loodusõpetus, füüsika, keemia, läbiv teema *Teabekeskond ning Tehnoloogia ja innovatsioon*.

4. LÄBIVAD TEEMAD JA NENDE KÄSITLEMISE PÕHIMÕTTED

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Läbivad teemad realiseeruvad kogu kooli tegevuse kaudu. See tähendab, et neid peetakse silmas:

- õpikeskkondades, mida kooli tegevus puudutab: õpperuumid ja muud kooliruumid; lähim sotsiaalne ümbrus, virtuaalsed kooliga seotud keskkonnad (Stuudium, kooli koduleht);
- kooli tegevuste kavandamisel tehtavas koostöös: õpilased, õpetajad jt koolitöötajad, kooli juhtkond, lapsevanemad ja hoolekogu, kooli partnerid, KOV asutused ja kodanikeühendused;
- õppe- ja kasvatustegevustes: aineõpetus, ainetevahelised projektid, klassijuhatajatöö, kooli üritused ja klassiväline töö;
- valikainete valikul: valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös: õpilased võivad läbivast teemast lähtudes teha valiku loovtööks, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- erinevates aktuaalsetes olukordades: õpilaste tõstatatud küsimused, õpilaste positiivselt või negatiivselt silmatorkav tegevus, päevakajalised sündmused koolis ja väljaspool seda.

4.1. Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad realiseerumise kirjeldused on:

- *Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine*

Teema käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.

Õpilast suunatakse:

- teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele;
- arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisioskusi ning teabega ümberkäimise oskusi;
- arendama oskust seada endale eesmärged ning tegutseda neid ellu viies süsteemselt;
- kujundama valmisolekut elukestvalt õppida ja kutseotsuseid teha ning tundma haridus- ja koolitusvõimalusi;

- tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega, nende arenguga minevikus ja tulevikus, tundma õppima töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kodukoha majanduskeskkonda.

Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine“ raames kavandatakse järgmisi tegevusi: ettevõtete külastus, kohtumised erinevate elualade esindajatega, lastevanemate ja vanavanemate kutsumine klassi, situatsiooni- ja rollimängud, arutelud.

- *Keskkond ja jätkusuutlik areng*

Teema käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.

Õpilast suunatakse:

- aru saama loodusest kui terviküsteemist, inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest ning inimese sõltuvusest loodusressurssidest;
- aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest;
- väärtustama bioloogilist (sealhulgas maastikulist) ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust;
- arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama isiklikke keskkonnaalaseid seisukohti ning pakkuma lahendusi keskkonnaprobleemidele;
- võtma vastutust jätkusuutliku arengu eest, kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise; hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimisvalikuid ja eluviisi.

Läbiva teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng“ raames kavandatakse järgmisi tegevusi: osavõtt keskkonnateemalistest kampaaniatest, osalemine ülevabariigilistes projektides, koolisiseste projektide koostamine ja läbiviimine, õuesõpe, uurimused, matkad, ekskursioonid, laagrid, õppefilmid, õppekäigud, koostöö RMK-ga. Loomade ja lindude toitmine.

- *Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus*

Teema käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonna liikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.

Õpilast suunatakse:

- väärtustama ühiselu demokraatlikku korraldamist, koostööd, kodanikualgatust ja vabatahtlikkusel põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivallatut lahendamist;
- olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklikke seisukohti ning neid väljendama;

- tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi;
- mõistma avaliku, ettevõtlus- ja mittetulundussektori seoseid ning toimimist;
- mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas ning omandama oskusi osaleda otsustamisprotsessides;
- mõistma ettevõtluse rolli ühiskonnas ning suhtuma positiivselt ettevõtlusesse ja selles osalemisesse.

Läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ raames kavandatakse järgmisi tegevusi: õpilasesinduse järjepidev toimimine, tuntud külaliste kutsumine kooli ja klassi, õpilastele esinemis- ja võistlemisvõimaluste pakkumine erinevatel konkurssidel/võistlustel osalemise kaudu, esinemisvõimaluste loomine kooli üritustel, õppekäigud ja –ekskursioonid, heategevuslike ürituste korraldamine, kooli osalemine laulu- ja tantsupeol, heategevuskampaaniates osalemine, klassi ürituste korraldamine, laadad.

- *Kultuuriline identiteet*

Teema käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis. Õpilast suunatakse:

- mõistma ennast kultuuri kandjana, edasivijana ja kultuuride vahendajana;
- mõistma kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana;
- olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingusse, taunima diskrimineerimist;
- tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ning seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule;
- teadvustama ning tundma õppima mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust;
- omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.

Läbiva teema „Kultuuriline identiteet“ raames kavandatakse järgmisi tegevusi: osavõtt maakonna ja üleriigilistest laulu- ja tantsupidudest, teatrietenduste ühiskülastused, muuseumide külastused, spordivõistluste ja kontserdi külustus, rahvakalendri- ning tänapäevaste tähtpäevade tähistamine, uurimistööd, konkurssidest ja viktoriinidest osavõtt.

- *Teabekeskond*

Teema käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi.

Õpilast suunatakse:

- mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi;
- valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest;
- määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet; - kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabekeskondi;
- arendama kriitilise teabeanalüüsi oskust.

Läbiva teema „Teabekeskond“ raames kavandatakse järgmisi tegevusi: uurimistööd, artiklite kirjutamine, loengud turvalisest interneti kasutusest, töö ajalehtede ja ajakirjadega, info otsimine, intervjuude koostamine ja läbiviimine.

- *Tehnoloogia ja innovatsioon*

Teema käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutavas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

Õpilast suunatakse:

- omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades;
- mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;
- aru saama tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest;
- mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamise seotud eetilistes küsimustes;
- kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (edaspidi IKT) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;
- arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel erinevates projektides.

Läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon“ raames kavandatakse järgmisi tegevusi:

e- õppematerjalide kasutamine ainetundides, diktofoni kasutamine, fotokonkursid, mänguliste ja õppeprogrammide kasutamine, loovtööde vormistamine.

- *Tervis ja ohutus*

Teema käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele. Tervisekasvatus põhineb õpilaste tervisega seonduvate teadmiste ja hoiakute ning sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamisel. Seda toetab tervist edendava kooli põhimõtete rakendamine koolis. Ohutuse valdkonnas õpetatakse käituma ohutult liiklus-, tule-, veeohu ja teiste keskkonnast tulenevate ohtude puhul ning otsima vajaduse korral abi.

Õpilast suunatakse tervise valdkonnas:

- terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisele;
- kasutama oma teadmisi, enesega toimetuleku oskusi ning üldiseid sotsiaalseid oskusi enda ja teiste turvalisuse, sealhulgas turvalise koolikeskkonna kujundamiseks;
- teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega;
- leidma ning kasutama usaldusväärset terviseteadet ja abiteenuseid;
- teadvustama keskkonna mõju oma tervisele.

Ohutuse valdkonnas:

- tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi;
- vältima ohuolukordadesse sattumist;
- kujundama turvalisele kooli- ja kodukeskkonnale ning liiklusohutusele suunatud hoiakuid ja käitumist;
- omandama teadmisi ning oskusi ohu- ja kriisiolukordades tõhusalt käituda;
- kujundama õiget liikluskäitumist, harjuma järgima liikluses kehtivaid norme ning arvestama kaasliiklejatega;
- tundma õppima ja väärtustama liikluse ning ohutuse reeglitest tulenevaid õigusi, kohustusi ja vastutust.

Läbiva teema raames kavandatakse järgmisi tegevusi: lastevanematele ja peredele, laagrid, koostöö Päästeametiga, loengud, praktilised õppused, koostöö politseiga, spordipäevad, matkad, jalgrattalubade taotlemine.

- *Väärtused ja kõlblus*

Teema käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Õpilast suunatakse:

- tunnustama väärtusi, kõlblisi norme ja viisakusreegleid;
- analüüsima süstemaatiliselt kõlblisi norme ja väärtusi;
- arutlema üldtunnustatud eetiliste printsiipide üle ja neid omaks võtma;
- juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel;
- osalema kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamises ning neid järgima;
- reflekteerima nii iseenda kui ka kaasinimeste käitumispõhimõtete üle, kasutades kõlbliste konfliktide lahendamise ning vastutustundlike valikute tegemise oskusi.

Läbiva teema „Väärtused ja kõlblus“ raames kavandatakse järgmisi tegevusi: õpioskuste teadlikku arendamist ja hindamist, ülekoolilised kogunemised, hommikuringid klassides, pidev erinevate väärtusteemade käsitlemine, aktused, arutelud, rollimängud, vanavanemate päev.

5. LÕIMINGU PÕHIMÕTTED

- Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus õpetaja töökava ja kooli üldtööplaani tasandil.
- Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab kool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.
- Õpetajate poolt juhitud lõimingu kaudu pakutakse õpilastele motiveeritud õppimist, seostades teadmisi õpilase huvidest lähtuvalt ning soodustades sellega õpilase aktiivsust. Lõimingu kaudu vähendatakse päheõppimist ja soodustakse leidmist, lahendamist ja oma lahenduste põhjendamist; saavutatakse, et teadmisi omandamine kriitiliselt ja läbimõeldult ning reaalse eluga seostades. Lõimingu kaudu muutub õppimine tähenduslikumaks ja tulemuslikumaks. Seda soodustavad suhtlemine ja arutelud. Kui õppetegevus on õpetajal kavandatud õpilasekesksena, arvestades õpilase ealisi iseärasusi, eelnevaid teadmisi ja kogemusi ning õpilasele antakse valikuvõimalusi ning pühendatakse aega arutelule, siis on ka lõimingu kasutamise eesmärk saavutatud.
- Lõimingul on oluline roll fragmenteerituse vähendamises, eesmärgiga muuta õppimine õpilase jaoks tähenduslikuks. Selle saavutamiseks kasutatakse probleem- ja avastusõpet, mis julgustab õpilasi uurima võimalusi, välja mõtlema alternatiivseid lahendusi, tegema koostööd teiste õpilastega, välja pakkuma ideid ja hüpoteese ning lõpuks välja pakkuma parima lahenduse. Lõiming võimaldab õpilastel areneda aktiivseteks ennastjuhtivateks õppijateks, kes konstrueerivad oma teadmisi varasematele teadmistele tuginedes ning õppimise käigus omandatud kogemuste põhjal ja seostatuna. Koolis püüeldakse selles suunas, et õpilasel tekiks suutlikkus ühe õppeaine teadmisi ja oskusi teise õppeainesse üle kanda, ning tekiks suutlikkus koolis õpitut seostada ka argielu teadmise ja oskusega.
- Lõiming on õpetajate teadlik tegevus seostades erinevaid teadmisi ja oskusi ning õppemeetodeid omavahel nii, et saavutataks õppekava ja õpetuse terviklikkus.
- Lõimingu saavutamist kirjeldatakse ainekavades.
Kool rakendab I kooliastmes, II ja III kooliastmes aineõpetuse põhimõtteid. Õppeained püsivad ka aineõpetuses, samuti nende tööviisid, kuid need ei esine iseseisvatena, vaid on

seotud keskse teemaga, mille ümber lõimitakse kogu õppetegevus. Lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika seos õppe ja kasvatustegevuse tervikuks. Kooli eesmärgiks on luua keskkond, kus laps areneb loomulikult ning kogu õpetus toimub läbi keskse teema erinevate tegevuste kaudu. Üldõppe kaudu on lõimitud eesti keel, matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kunsti- ja tööõpetus. Iga õpetaja valib vajalike pädevuste saavutamiseks sobiva tempo, koormuse ja meetodikad. Vastava klassi või kooliastme lõpetamiseks fikseeritakse vajalikud õpitulemused kooli ainekavades. Tundide maht on vastavuses põhikooli riikliku õppekavaga.

Keskne teema	Mina ja kodu	Mina ja kodumaa	Mina ja maailm
Eesmärk	Keskendutakse õpilase minapildile, tervislikule eluviisile (sh vaimsele tervisele), perekonnale, sõprussuhetele, koostööle nii koolis kui ka koolist väljaspool.	Keskendutakse kodumaale, eelnevate põlvkondade pärandile, loodusele meie ümber.	Keskendutakse teabe töötlusoskusele, ümbritsevale keskkonnale ning selle säästmisele, oskusele rahaga ümber käia, eri rahvaste ja riikide tundmisele.
Alateemad	- Mina – minu emotsioonid, tunded, isikupära, tulevik jm; -minu meeled ja keha; -minu pere; - väärtused ja hoiakud; - pere traditsioonid ja tähtpäevad; -minu sõprussuhted; -inimeste erinevused ja	- Klass ja kool; -liiklus ja koolitee; -maaelu ja linnaelu; - elurikkus ja mitmekesisus; - elus ja eluta loodus; -muutused looduses; - ajalugu; -minu elupaik, kogukond; -minu kodumaa;	- Mina ja teave; -raha ja majandus; - keskkond; - eluring; -säästlik eluviis, taaskasutus; - eri kultuurid, rahvad ja riigid.

|

	sarnasused; -töö ja ametid; -toitumine, liikumine, uni, hügieen ja tervis; -minu õigused ja kohustused.	-mina kodanikuna.	
--	--	----------------------	--

6. ÜLEKOOLILISTE JA KOOLIDEVAHELISTE PROJEKTIDE KAVANDAMISE PÕHIMÕTTED

- Paistu Koolis lähtutakse ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamisel eelkõige kooli põhieesmärkidest ja traditsioonidest. Iga õppeaasta alguses kavandatakse projektid kooli üldtööplaanis.
- Kõikidel projektidel on projektijuht, kelle ülesanne on koostöös projektirühmaga määratleda projekti eesmärgid lähtuvalt üldpädevustest. Projektile peab olema selge eesmärk ja kindlad ajapiirid. Peale projekti toimumist viiakse läbi selle tulemuste analüüs lähtuvalt püstitatud eesmärkidest ning kavandatakse parendustegevused edaspidiseks.
- Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted:
 - osalemine projektides, olümpiaadidel, konkurssidel ning võistlustel on õppe- ja kasvatustöö lahutamatu osa;
 - osavõtt nimetatud tegevustes on õpilastele vabatahtlik ja toimub vastavalt projekti, olümpiaadi, võistluse või konkursi juhendile ja korrale. Nimetatud tegevusi juhib määratud projekti koordinaator ja/või huvijuht.
 - ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide, olümpiaadide, konkursside, võistluste läbiviimine toimub vastavalt väljakujunenud traditsioonidele;
 - uutest projektidest osavõtu ja traditsioonilistest loobumise otsustab kooli pedagoogiline kollektiiv.
- Kool toetab igati projektides, olümpiaadidel, konkurssidel jm õpilase enesearendamise ja ühtlasi kooli esindamisega seotud tegevust ning osutab igakülgset kaasabi vastavalt võimalustele ja vajadustele.

7. KOOLI ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

7.1 Paistu Kooli õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on kujundada isiksus, kes:

- suhtub heasoovlikult kaasinimestesse, austab nende vabadust ja väarikust;
- soovib ja oskab teha koostööd;
- austab ja järgib seadusi, on teadlik oma kodanikukohustustest ja -vastutusest;
- tunneb end oma rahva liikmena ja kodanikuna;
- tunneb ja austab oma rahva kultuuri, omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub neisse eelarvamuste vabalt ning lugupidavalt;
- hoiab loodust, elab ja tegutseb keskkonda ning loodusressursse säästes;
- usaldab ennast, on väarikas ja enesekriitiline;
- tunneb end vastutavana oma elukäigu eest;
- juhindub oma valikutes ja tegudes eetika alusväärtustest: inimelu pühadus, vägivallast hoidumine, vabadus, õiglus, ausus, vastutus;
- väärtustab tervet eluviisi;
- on motiveeritud õppima ja oskab õppida;
- tuleb toime muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas;
- mõistab töö vajalikkust inimeste ja ühiskonna arengus, on valmis tegema endale sobivat tööd.

7.2 I-III kooliastme õppe- ja kasvatustegevuses lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- õpilase arengu toetamiseks kujundatakse vastavalt võimalustele õpikeskkond ja õppeprotsess;
- õpilane ning tema vanem kaasatakse õpilase õpiteed puudutavate küsimuste arutamisse ja selle üle otsustamisse;
- kehtestatakse kõigile õpilastele üldised nõuded, mida varieeritakse õpilaste erinevatest võimetest ja erivajadustest lähtuvalt;
- tähtsustatakse õpilase õpihuvi hoidmist ja toetamist;
- õppe- ja kasvatusprotsess pakub mitmekesiseid õpikogemusi, õpetus on süsteemne ja terviklik, õpetuslik ja kasvatuslik aspekt on tasakaalustatud;
- õppimisel-õpetamisel on keskne probleemide tõstatamine ja lahendamine, küsimuste esitamine ja neile vastuste leidmine; teadmisi käsitatakse ajas arenevate ja muutuvatena;
- õppekava on avatud pidevaks edasiarendamiseks ja korrigeerimiseks vastavalt muutustele ühiskonnas ja teaduses.

8. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

- Õppeaasta koosneb trimestritest ning koolivaheaegadest.
- Õppeaasta kestab 1. septembrist kuni järgmise aasta 31. augustini. Õppeaastas on vähemalt 175 õppepäeva (35 nädalat).
- Õppe- ja kasvatustegevuse korralduse aluseks on tunniplaan, mille kinnitab direktor, ja kooli üldtööplaan, mille kinnitab õppenõukogu.
- Kool rakendab I, II ja III kooliastmes aineõpetuse (õpe, mille puhul õpitakse kõiki õppeaineid kogu õppeaasta vältel) põhimõtteid.
- Ainetundide jaotus klassiti määratakse kooli tunnijaotusplaanis (8.1), mis on osa kooli õppekavast.
- Õppe- ja kasvatuskorralduse põhivorm on õppetund, mille pikkuseks on 45 minutit, kuid õppetöö võib toimuda ka teistes õppevormides: paaritund, õppekäik /See , projektitöö, e-õppepäev, iseseisev töö, vajadusel distantsõppena. Õppetunnid vahelduvad vahetundidega. Kooli õppe- ja kasvatusöö on korraldatud regulaarse päevakava alusel.
- Distantsõpe viiakse läbi vastavalt Paistu Kooli distantsõppe õppekorraldusele (LISA 4)
- Koolis võib toimuda õpe ka projektinädalate raames ühest üldteemast lähtuvalt, mida käsitletakse erinevate õppeainete kaudu, lõimides neid omavahel. Projektinädalate eesmärgiks on toetada õpilase tervikliku maailmapildi kujunemist.
- Osalemist projektides, olümpiaadidel ja võistlustel vaadeldakse õppe- ja kasvatusöö osana. Õppeprotsessi rikastamiseks viiakse õpet ellu ka väljaspool koolikeskkonda. Õppetunniks loetakse ka õppekäiku, milles toimub juhendatud õpe. Õppetund võib toimuda kooli ruumides, kooli territooriumil ja õppekäiguna väljaspool kooli territooriumi (noortekeskused, loodus- ja keskkonnahariduskeskused, muuseumid, raamatukogud jt kultuuriasutused).
Üritused, õppekäigud, projektõpe planeeritakse õppeaasta alguses kooli üldtööplaanis.

Ülekoolilised ühisüritused toetavad kooli väärtuskasvatust ja tugevdavad kogukonna-tunnet; loovad võimaluse õppeasutuste omavaheliseks koostööks ning ühisprojektideks kultuuriasutuste ja ettevõtetega. Ühisüritused toimuvad üldtööplaanis alusel üldjuhul õppepäeva sees. Õpilasi lubatakse tundide ajast osalema piirkondlikel ja üle-eestilistel õpilasvõistlustel.

- Õpilaste nädalakoormus:
 1. klass - 20 õppetundi;
 2. klass - 23 õppetundi;
 3. ja 4. klass - 25 õppetundi;
 5. klass - 28 õppetundi;
 6. ja 7. klass - 30 õppetundi;
 8. klassis - 32 õppetundi;
 9. klass - 32 õppetundi

Vaba tunniressursi kasutamine:

- matemaatika ainele on lisatud I kooliastmes 3, II kooliastmes 2 tundi;
- loodusõpetuse ainele on lisatud I kooliastmes 1 tund;
- bioloogia ainele on lisatud III kooliastmes 1 tund;
- ajaloo ainele on lisatud II kooliastmes 1 tund.

Valikaine ja võõrkeelte valik:

- Koolis õpetatakse võõrkeelena inglise, vene ja saksa keelt.
 - Esimese võõrkeelena ehk A-võõrkeele, inglise keele õpetamisega alustatakse 3. klassis ning õpetatakse kuni 9. klassini, ainele on lisatud II kooliastmes 2 tundi;
 - Koolis õpetatakse B-võõrkeelena 6. - 9. klassini vene keelt või saksa keelt;
 - B-võõrkeele valib õpilane 5. klassi lõpus. B-võõrkeele valiku kohta esitab lapsevanem kirjalikus taasesitatavas vormis avalduse.
 - kehalise kasvatuses ainesse on integreeritud tantsuõpetusehk tunnijaotusplaanis ainele lisatud I kooliastmes 2 tundi ning II kooliastmes 2 tundi;
 - Valikained lähtuvad ainevaldkondadest ja I , II ning III kooliastme õppe ja kasvatuses rõhuasetusest.
 - valikaineks on 2. ja 3. klassis informaatikaõpetus: I kooliastmes 2 tundi,
 - valikaineks on 4.-9. klassis ettevõtlusõpetus: II kooliastmes 3, III kooliastmes 3 tundi
-
- Õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja direktori või direktori volitatud õpetaja või teise õppe- ja kasvatusalal töötava isiku kokkuleppel arvestab kool õppekavavälisest õppimisest või tegevusest, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana. Seda tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemused.
-
- Õppe- ja kasvatusesmärkide täitmist toetab õpikeskkond, kus:
 - õpilaste, koolitöötajate ja lastevanemate omavahelised suhted põhinevad lugupidamisel, usaldusel ning demokraatial;
 - on olemas õppekava elluviimiseks vajalikud rajatised, kaasaegsed õppematerjalid ja vahendid;
 - järgitakse tervisekaitse- ja ohutusnõudeid;
 - on loodud tingimused õpilase ja õpetaja arenguks;
 - on esteetiliselt kujundatud otstarbeka sisustusega ruumid ja õueala.
 - Õpilased esindavad kooli aineõpetajate ja ringijuhtide juhendamisel vastavalt valmisolekule ja võimalustele individuaalselt või grupina.
 - Õpilased osalevad kõigil kooli poolt korraldatavatel õppekava toetavatel õppekäikudel ja üritustel.
 - Koolis on pikapäevavahetus, kus vastavalt päevakavale on tagatud järelevalve ja õppeülesannete täitmise toetamine.
 - Vahetunde on võimalik veeta raamatukogus, võimlas ja sobiva ilma korral õuealal ning spordiväljakutel.
 - Igal õppeaastal osaleb iga õpilane suvevaheajal kokkulepitud ajal ühel praktikapäeval (oskused seoses erinevate ainetega: loodusained, tehnoloogiaõpetus, käsitöö ja kodundus jm).
 - Õppeprotsessi rikastamiseks loimitakse koolisisese õppe- ja kasvatusetööga huviringide tegevus. Ringitegevuse planeerimisel peetakse silmas valdkonna teadmiste ja oskuste arendamise vajadust ning rahvakultuuri jätkusuutlikkuse toetamist.
 - Õppekava toetavad liikumised on Noored Kotkad ja Kodutütred ning ringitegevus, milleks plaan koostatakse iga õppeaasta algul.

- Õppekava efektiivseks täitmiseks tehakse koostööd erinevate partneritega. Kooli koostööpartneriteks on Viljandi Linnaraamatukogu ja Paistu Raamatukogu, Paistu Rahvamaja, Viljandi muuseumid, Keskkonnainvesteeringute keskus; lisaks teeme koostööd teiste piirkonna koolidega.
- Lapsevanemad on kaasatud kooli õppetegevusse: näiteks tutvustavad vanemad õpilastele oma ametit või põnevat hobi; vanemad võivad olla III kooliastmes läbiviidava loovtöö juhendajateks või korraldavad koos õpetajatega üritusi vms.
- Õppetöö mitmekesistamine toimub läbi projektide. Olulisel kohal projektide läbiviimisel on meeskonnatöö, mille aluseks on efektiivne koostöö. Projekt- õues- ja muuseumiõppeks ning õppekäikudeks vajalik aeg kavandatakse vastavalt aine tundi. Kui tegevus ületab õppetunni pikkuse (45 min), siis kasutatakse selleks üldjuhul põhikoolis trimestri viimast nädalat ja õppeaasta lõpupäevi. Vajadusel võib kooskõlastatult kooli juhtkonnaga kasutada õppekäikudeks ja ekskursioonideks lisaks teisi aegu õppeveerandi sees.

8.1 Tunnijaotusplaan

	I ka	1.	2.	3.	II ka	4.	5.	6.	III ka	7.	8.	9.
1) eesti keel	1+9	7	6	6	1 +1	5	3	3	6	2	2	2
2) kirjandus					4		2	2	6	2	2	2
4) A-võõrkeel	3			3	9+2	3+ 1	3+1	3	9	3	3	3
5) B-võõrkeel					3			3	9	3	3	3
6) matemaatika	10 + 3	3 + 1 3 + 1	3+1	4 + 1	13+2 4 + 1		4 + 1	5	13	5	4	4
7) loodusõpetus	3 + 1	1	1 + 1	1	7	2	2	3	2	2		
8) geograafia									5	1	2	2
9) bioloogia									5 + 1	1 + 1	2	2
10) keemia									4		2	2
11) füüsika									4		2	2
12) ajalugu					3 + 1		1 + 1	2	6	2	2	2
13) inimeseõpetus	2		1	1	2		1	1	2	1	1	
14) ühiskonnaõpetus					1			1	2			2
15) muusika	6	2	2	2	4	2	1	1	3	1	1	1
16) kunst	4,5	2	1	2 / 1	3	1	1	1	3	1	1	1 (joo nest.)
17) tööõpetus	4,5	1	2	1 / 2								
18) käsitöö ja kodundus; tehnoloogiaõpetus					5	1	2	2	5	2	2	1

19) kehaline kasvatus	8+2	2 + 1 Kk T	3+1 Kk T	3 (2Kk+ 1T)	8+2,5	3 + 1 K k T	3+1 Kk T	2	6	2	2	2
20) informaatika	2	-	1	1								
Ettevõtlusõpetus vaba tunniressurss					3	1	1	1	3	1	1	1
	8	2	4	2	10	4	5	1	4	2	1	1
maksimaalne nädalakoormus		20	23	25		25	28	30		30	32	32

9. LIIKLUSKASVATUSE TEEMAD KOOLIASTMETI JA NENDE KÄSITLEMISE MAHT

- Vastavalt Liiklusseadusele on liikluskasvatuse eesmärk kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt; kellel on teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.
- Kooli poolt läbiviidav liikluskasvatus toimub vastavalt ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 20.10.2011.a. määrusega nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“. Liikluskasvatuse teemad on tulenevad Põhikooli riikliku õppekava läbivast teemast „Tervis ja ohutus“, maanteeameti veebilehel esitatud soovitustest liikluskasvatuse osas ning liiklusseadusest.
- Määruses „Laste liikluskasvatuse kord“ on esitatud liikluskasvatuse sisu kooliastmeti:
 - põhikooli I astmes on liikluskasvatuse sisuks jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse liikluskeskkonnast;
 - põhikooli II ja III astmes on liikluskasvatuse sisuks erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning linna ja maapiirkonna teedel ohutu liiklemise õpetamine.

Maanteeamet soovib liikluskasvatuse teemade kaudu kujundada alljärgnevad üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks kooliastmeti.

- I kooliastme lõpuks õpilane:
 - teab hädaabi numbrit (112), oskab ohust teatada;
 - oskab kirjeldada ohtusid oma kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel;
 - oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturikiiver, põlvening küünarnukikaitset, vajadusel ujumisrõngast, päästevesti;
 - oskab käituda ühissõidukeis, neisse siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada;
 - oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulliskudega sõitmiseks ohutut kohta;
 - oskab ohutult liigelda märjal, libedal, lumisel teel;
 - oskab valida tee, sh raudtee ületamiseks kõige ohutum kohta;
 - peatuda, kuulata, vaadata ning ohutuses veendununa sõidutee ületada;
 - oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust;
 - oskab eristada valet/ohtlikku liikluskäitumist õigest/ohutust käitumisest.
- II kooliastme lõpuks õpilane:
 - oskab ohust kiiresti ja korrektselt teatada;
 - oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi-, mopeedijuhkiiver, põlve- ning küünarnukikaitset;
 - oskab käituda ühissõidukeis, neisse siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada;
 - oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust;

- oskab valida tee sh raudtee ületamiseks kõige ohutumad kohta;
 - oskab hinnata sõiduki liikumiskiirust ja määrata vahemaid;
 - tunneb/teab/mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile);
 - oskab leida informatsiooni ja lisamaterjali ohutuslaste teemakäsitluste kohta;
 - oskab kaardistada ohtlikud kohad kooliteel, kirjeldab ohtu ja teab, kuidas ohtu vältida.
- III kooliastme lõpuks õpilane:
 - väärtustab ohutust, arvestab kaasliiklejatega ning on seaduskuulekas;
 - oskab ohust teatada ja hinnata ohuolukorda;
 - oskab vaatluse teel hinnata helkuri peegelduvuse omadusi;
 - oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi- ja mootorratturi kiiver, põlve- ning küünarnukikaitset;
 - teab ja tunneb nõudeid jalgratturile ja mopeedijuhile ning oskab vastavalt nõuetele käituda;
 - oskab kaardil tähistada ohtlikud kohad kooliteel ja valida ohutuma teekonna sihtpunkti jõudmiseks;
 - kirjeldab ohutu teekonna valiku põhimõtteid;
 - mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile, mopeedijuhile);
 - on teadlik ohutuslastest kampaaniatest ning annab hinnangu ajas muutuvate hoiakute kujunemise kohta;
 - oskab leida informatsiooni ja võrrelda Eesti (liiklus)ohutuslast olukorda teiste riikidega.
- Klassijuhatajate ja aineõpetajate töökavades määratletakse liikluskasvatuse detailiseeritud teemad, mida käsitletakse integreerituna ainetundides. Koolivälised liiklusalased üritused kavandatakse kooli üldtööplaanis. 4. klassi õpilased saavad jalgratturi koolituse ja soovijatel on võimalus sooritada eksam jalgratturi juhiloa saamiseks.

10. LOOVTÖÖ KORRALDAMISE PÕHIMÕTTED III KOOLIASTMES

Loovtöö on läbivatest teemadest lähtuv või õppeaineid lõimiv töö. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka koostöös kaasõpilastega. Kollektiivselt teostatud loovtööde puhul peab rühma iga liikme panus olema selgelt tõendatud ja nähtav igas töö etapis.

10.1 Loovtöö erinevad vormid:

- Uurimistöö on kirjalik tekst, kus õpilane keskendub mingile uurimisprobleemile. Uurimuse eesmärgiks on saada täpsemat teavet uuritava teema kohta ning leida teema olulistele küsimustele vastuseid. Uurimistöö peab olema valdavalt analüüsiva iseloomuga, olulisel kohal on töö autori järeldused, tõlgendused ja üldistused.
- Projekt on kindla eesmärgi ja ulatusega terviklik töö(ülesanne) vm ettevõtmine, mida teostatakse individuaalselt või koos kaasõpilastega.
- Loovtöö muusikateose või kunstitööna kätkeb endas uudseid, innovaatilisi ideid ning on eneseteostusrõõmu pakkuv ja silmaringi avardav. Loovtöö muusikateosena võib olla õpilase omalooming või muusikateose esitamine. Kunstitöö teostamise tehnikaks võib olla maal, joonistus, graafika, skulptuur, keraamika, videofilm, animatsioon, performance jne.
- Loovtööna käsitletakse ettevõtlust minifirma vormis või osalemist olümpiaadidel ja konkurssidel, kui õpilane on saavutanud märkimisväärse koha üleriigilisel või rahvusvahelisel aineolümpiaadil või õpilasuurimistööde konkursil.

10.2 Loovtöö eesmärk on

- pakkuda õpilasele võimetekohast ning huvidest lähtuvat eneseteostuse võimalust;
- toetada õpilase tervikliku maailmapildi, loomingulise algatusvõime ja loova eneseväljendusoskuse kujunemist ning aidata kaasa uute ideede tekkimisele ja teostamisele õppeainete lõimumise ja loovtöö protsessi kaudu;
- toetada õpimotivatsiooni, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemise kujunemist;
- üldpädevuste (iseseisev ja meeskonnas töötamine, probleemide lahendamine, kriitiline mõtlemine, argumenteerimis-, eneseväljendus- ja esinemisoskus, töö allikate ja andmetega; tegevuse kavandamine ning kavandatu järgimine, tegevuse ja töö analüüsimise oskus, loovtöö vormistamine, infotehnoloogiliste vahendite kasutamine jne) kujunemist;
- toetada õpilast tema võimete paremal tundmaõppimisel, mis aitaks teha valikuid järgnevateks õpinguteks.

10.3. Loovtöö korraldamine

- Üldjuhul valib õpilane 7. klassi II poolaastal või 8. klassi alguses (septembrikuu lõpuks). õpilased sobiva loovtöö teema omal valikul või aineõpetaja poolt soovitatud teemade seast.
- Õpilane räägib ise läbi ja lepib kokku võimaliku juhendajaga ning annab oma valikust kokkulepitud ajaks teada klassijuhatajale.
- Loovtöö teemat on õpilasel õigus vahetada üks kord, hiljemalt novembrikuu lõpuks; selleks esitab ta direktorile avalduse põhjendusega ja juhendaja nõusolekuga.
- Loovtöö juhendaja on aineõpetaja, kaasjuhendaja võib olla väljastpoolt kooli. Kui kaasjuhendaja on väljastpoolt kooli, siis kooli poolt on juhendaja, kes juhendab vajadusel tegevust loovtöö kirjaliku osaga ning täidab loovtöö e-päevikut. Kui teema hõlmab ainetevahelist lõimingut, siis võib tööl olla vajadusel ka mitu juhendajat.
- 8. klassi esimese trimestri jooksul esitavad õpilased detailsema tegevuste ajakava, milles kajastub:
 - algse töö idee, teemavaldkond või töö pealkiri;
 - ülesanded ja tegevused, mis töö sooritamiseks on vaja läbi viia;
 - ajakava.
- Loovtöö koostamist koordineerib loovtööd juhendav õpetaja; klassijuhataja jälgib õpilaste tegevuskavade koostamist ning perioodi jooksul üldist ajakavast kinnipidamist.
- Loovtöö koostamise osas antakse tagasisidet e-päevikus, 1. ja 2. trimestril hinnetelehe kaudu ning tunnistusel; õpilase loovtööprotsessis osalemist käsitletakse ka arenguevestlusel.
- Loovtöö on uurimuslik töö või praktilisest tegevusest ülevaadet andev kirjalik töö, mille vormistamist kirjeldatakse loovtöö vormistamise juhendis ([LISA 1](#)).
- juhendaja vaatab loovtöö enne esitamist üle ning nõustub või ei nõustu selle esitamisega.
- Loovtöö loetakse sooritatuks, kui õpilane on:
 - esitanud tegevuskava;
 - valmistanud/koostanud loovtöö;
 - esitanud loovtöö õigeaegselt (märtsi lõpp);
 - esitlenud/kaitsnud oma loovtööd.
- Loovtööde kaitsmine toimub reeglina 8. klassi aprillikuus.
- Loovtöö kaitsmist koordineerib direktor või tema poolt volitatud isik, kelle poolt moodustatakse 3-5-liikmeline kaitsmiskomisjon; komisjoni ei kuulu reeglina juhendajad ja retsensendid.

10.4 Loovtöö teema valimine

- Loovtöö teemavaliku teeb õpilane, üldisemad teemad võivad välja pakkuda aineõpetajad või juhendajad lähtudes õppekava läbivatest või kindla õpiosa õpitulemusest. Loovtöö liigi valikul on samuti abiks aineõpetajad või klassijuhataja.
- Õpilane võib valida ka oma teema, kui tal on olemas sobiv juhendaja.

- Täpsema ja spetsiifilisema teema valiku (ehk alateema valiku) teeb õpilane(sed) arutelus juhendajaga.
- Juhendaja ja õpilane koostavad ajakava, mis kindlustab loovtöö õigeaegse valmimise.

Juhendaja roll:

- aitab õpilast tegevusplaani koostamisel;
- soovitab vajadusel kirjandust ja annab suuniseid info leidmisel;
- jälgib töö vastavust sisulistele ja vormistamise nõuetele ning jälgib ajakava täitmist;
- nõustab õpilast esitluse edukaks läbiviimiseks;
- täpsustab rühmatöös liikmete tööpanuse;
- nõustab õpilast loovtöö esitluse koostamisel.

10.5 Loovtöö hindamine (LISA 2)

- Hindamise eesmärgiks on:
 - kirjeldada loovtööle seatud eesmärkide täitmist ning anda seeläbi tagasisidet loovtöö kui terviku kohta;
 - kujundada analüüsivat ja kriitilist suhtumist oma töösse;
 - julgustada õpilast edaspidi veel midagi selles valdkonnas ette võtma või samalaadsete töödega tegelema.
- Antakse hinnang:
 - töö sisule: töö vastavus teemale, seatud eesmärkide saavutamine, tööviiside või meetodite valik ja rakendamine; töö ülesehitus;
 - omaloomingulise teose puhul ideele, selle originaalsusele ja teostusele;
 - loovtöö protsessile: hinnatakse õpilase algatusvõimet ja initsiatiivi loovtöö teema valimisel, ajakava järgimisel, kokkulepetest kinnipidamisel, suhtlemisel;
 - keelekasutusele: stiil, sõnastus, lausestus, õigekiri;
 - loovtöö vormistamisele: vormistamisjuhendist kinnipidamine; teksti, jooniste, graafikute ja tabelite korrektne vormistamine; viitamine jm;
 - loovtöö esitlemisele: esitluse ülesehitus, kõne tempo ja selgus, esitluse näitlikustamine, kontakt kuulajatega;
 - rühmatöö puhul iga liikme tööle eraldi (individuaalselt esitab ja kaitseb), mina-vormis rõhuasetus.
- Loovtöö hinne kujuneb juhendaja, retsensendi ja kaitsmiskomisjoni hinnangute tulemusena.
- Juhul, kui õpilase loovtöö hinnatakse kaitsmisel „mitterahuldava“ hindega, siis antakse õpilasele võimalus töö täiendamiseks ja selle uuesti esitlemiseks, kokkulepitud ajaks.
- Kui loovtööd ei esitatud õigeaegselt, on hinne „mitterahuldav“ ning töö kaitstakse järelkaitsmisel.

- Loovtöö hinne märgitakse 8. klassi tunnistusele; teema märgitakse põhikooli õpilasraamatusse ja põhikooli lõputunnistusele.

11. KARJÄÄRINÕUSTAMISE KORRALDUS

- Karjääri planeerimise ja elukestva õppega toetatakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes kujundab oma elu teadlike otsuste, sh kutsevalikute, kaudu ning suudab kohaneda muutuvas õpi-, elu- ja töökeskkonnas.
- Karjäärinõustamise protsessi kaasatakse Eesti Töötukassa spetsialistid.
- Karjääri planeerimisega tegeletakse eakohasust arvestades aineõpetuses ja projektipõhiselt eesmärgiga:
 - tagada teadmised tööturu arenguvajadusi arvestavatest õppimisvõimalustest;
 - tagada pädevus teha teadlikke valikuid edasiõppimisel, mis võimaldab õpilasel oma potentsiaali parimal võimalikul moel välja arendada;
 - arendada alates 7. klassist õpilase oskusi esitleda iseennast ja oma kogemusi Europassi keskkonnas;
 - tutvustada ettevõtete tegevusi, tööelu ja ettevõtluse arenguperspektiive.
- Karjäärinõustamisega aidatakse õpilasel arendada teadlikkust iseendast, omandada teadmisi töömaailmast, ametitest ja õppimisvõimalustest, ning kujundada hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist ja eneseteostust.
- Kooli karjääriteenuste süsteemi moodustavad:
 - erinevate õppimisvõimaluste tutvustamine karjääripäevadel, ainetundides ja klassijuhatajatundides;
 - õpikeskkonna kujundamine läbiva teema Elukestev õpe ja karjääri planeerimine sisu ja eesmäärke arvestavalt;
 - aineõppesse sobivate teemakäsitluste, näidete ja meetodite toomine;
 - aineülest, klasside-vaheliste ja ülekooliliste projektide läbiviimine;
 - osalemine karjäärimesseidel;
 - kohtumiste korraldamine erinevate eluvaldkondade spetsialistide, sh vilistlastega;
 - spetsialistide juhendamisel kutsesobivustestide läbiviimine, õpiplaani koostamine ning rollimängud.
 - karjääri- ja tööteemalise kirjanduse soovitamine ning õppeasutusi tutvustavatele kataloogidele viitamine.
- Koolis nõustavad õpilasi vastavalt oma pädevusele aineõpetajad, klassijuhatajad ja tugispetsialistid. Võimalusel kaasatakse teisi vastavasisulisi teenuseid ja -infot andvaid asutusi.

12. HINDAMISE KORRALDUS

- Hindamise korraldus tugineb Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele ning Põhikooli riiklikule õppekavale.
- Hindamise eesmärgiks on:
 - õpilase arengu toetamine;
 - õpilase positiivse hoiaku kujundamine õppimise suhtes;
 - õpilase innustamine ja suunamine sihikindlalt õppima;
 - õpilase enesehinnangu kujunemise suunamine;
 - õpilase suunamine üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimisele ning kooli kodukorra nõuete täitmisele;
 - õpilase õpitulemuste ja õppimisviiside kohta tagasiside andmine;
 - õpetaja tegevuse suunamine õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
 - anda alus õpilase järgmise klassi üleviimise ning põhikooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

12.1 Hindamise meetodid

- Paistu Koolis rakendatakse õppimist toetavat (kujundavat) hindamist ja kokkuvõtvat hindamist:
 - õppimist toetav hindamine on õppeprotsessi kohta tagasiside andmine;
 - kokkuvõttev hindamine on õpitulemuste saavutamise taseme kohta tagasiside andmine.
- Õppimist toetava hindamise käigus püstitab ja jagab õpetaja õpieesmäärke oma õpilastega; kuulab õpilasi õppeprotsessi käigus ning teab nende tugevusi ja nõrkusi; toetab õpilaste enesehindamise oskuse arengut; küsib mõtlemisele suunavaid küsimusi; suunab õpilasi enesejuhtimisel ning analüüsib hindamisel saadud informatsiooni oma edasise töö planeerimisel. Õppimist toetav hindamine saab olla nii numbriline kui sõnaline (kirjalik ja suuline). Õppimist toetavat hindamist rakendab õpetaja vastavalt oma õppeaine eripärale ja konkreetsele situatsioonile. Sellise hindamise ülesanne on toetada õppijat oma õppimise ja käitumise muutmisel lähtuvalt seatud eesmärkidest.
- Õppimist toetava hindamisena on käsitletav individuaalne vestlus; grupivestlus; arenguvestlus; tähelepanu juhtimine vajalikuks peetavatele asjaoludele; sõnaline või mittesõnaline (märk, sõna või number) märguanne õppeprotsessi käigus; refleksioon, sh eneserefleksioon jm.
- Kokkuvõttev hindamine on suunatud õpitulemuste saavutatuse taseme mõõtmisele. Õpetaja hindab õpilase teadmisi ja oskusi õpilase suuliste vastuste, kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, hinnates õpilase teadmiste ja oskuste vastavust õppekavas esitatud nõuetele. Erinevate hindeliste tööde eesmärk on välja selgitada õpilase poolt saavutatud õpitulemuste tase. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib kokkuvõtvalt hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes- need on arvestuslikud hinded. Kokkuvõtva hinde panekul võtab õpetaja arvesse kujundava hindamise tulemusi ning arvestuslikke hindeid. Kokkuvõtva hindamiseks peab olema vähemalt kolm

arvestuslikku hinnet.

- Kokkuvõtval hindamisel rakendatakse 5-palli süsteemi, millest iga pall väljendab õpitulemuse saavutatuse taset.
- „Nõrga“ ja „puuduliku“ kokkuvõtva hinde puhul annab aineõpetaja selgitavalt kirjalikku sõnalist tagasisidet.

12.2 Hindamine viie palli süsteemis

- Õpilase teadmisi ja oskusi võrreldakse õppe aluseks olevas õppekavas toodud oodatavate õpitulemustega.
- Teadmiste ja oskuste hindamise tulemused esitatakse numbriliste hinnetena viie palli süsteemis.
- Hindamine viie palli süsteemis:
 - hindegaga „5” („väga hea”) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui see on vastav täiel määral õppekava nõuetele;
 - hindegaga „4” („hea”) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi;
 - hindegaga „3” („rahuldav”) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb puudusi ja vigu;
 - hindegaga „2” („puudulik”) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui see on osaliselt õppekava nõuetele vastav ning esineb olulisi puudusi ja vigu;
 - hindegaga „1” („nõrk”) hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui see ei vasta õppekava nõuetele ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.
- Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, siis
 - hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100%,
 - hindegaga „4”: 75–89%,
 - hindegaga „3”: 50–74%,
 - hindegaga „2”: 20–49%,
 - hindegaga „1”: 0–19% maksimaalsest punktide arvust.
- Õpetajal on võimalus otsustada hindamisskaala muutmise 5 protsendipunkti osas.
- Individuaalse õppekavaga (IÕK) õpilaste puhul kirjeldatakse võimalikud hindamiserisused aineõpetaja töökavas, kokkuvõtva hindamise erisused IÕK üldosas.

12.3 Hindeliste tööde korraldus

- Trimestri jooksul läbitavad peamised teemad, hindamise korralduse (nõutavad teadmised ja oskused, nende hindamise aeg ja vorm), planeeritavad erinevad hindelised tööd ning arvestuslikud tööd teeb õpetaja õpilastele teatavaks iga trimestri algul.

- Hindelise töö vorm võib olla nii suuline kui kirjalik: suuline esitus, kirjalik tunnikontroll, kontrolltöö, klassikirjand, kodukirjand, essee, arutlus, referaat, kirjalik või suuline iseseisev töö, rühmatöö, uurimistöö, praktiline töö, loovtöö, projektitöö, kodulugemine, arvestus, proovieksam jm.
- Tunnikontroll
 - hõlmab 1 või 2 ainetunni materjali;
 - võib olla läbi viidud ette teatamata;
 - kestab üldjuhul kuni 20 minutit;
 - arv ei ole õppeperioodi jooksul piiratud;
- Kontrolltöö
 - materjal hõlmab ühe tervikliku (3 või enama tunni) aineosa;
 - toimumisaja fikseerib õpetaja e-päeviku kontrolltööde graafikus vähemalt 5 õppepäeva enne kontrolltöö toimumist;
 - on koostatud arvestusega, et selle sooritamiseks kulub õpilasel maksimaalselt 45 minutit (eranditeks on klassikirjandid, proovieksamid vmt);
 - üldjuhul on ühes koolipäevas lubatud klassile läbi viia 1 kontrolltöö;
- Tulenevalt hindamise eesmärgist võivad erinevate hindeliste tööde hinded olla erineva tähtsusega. Olulisema tähtsusega on tööd, mis on märgitud arvestuslikena (e-päevikus tumedas kirjas ja vastavalt korrale etteteatunud).
- Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine õpilase poolt, hinnatakse vastavat suulist vastust, kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust hindegga „nõrk“.
- Tegemata või esitamata hindelised tööd tähistatakse e-päevikus sümboliga „T“.
- 1. klassis kirjeldatakse I trimestril õpilaste omandatud õpipädevusi ja osalemist õppeprotsessis toetava hindamisena, tagasiside antakse sõnaliselt. Alates II trimestrist kasutatakse numbrilist hindamist.
- Õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel kasutatakse 1. – 9. klassis numbrilist hindamist kasutades ka kujundava hindamise põhimõtteid.

12.4 Tasemetööde, üleminekuksamite, loovtööde korraldus

- Õpilaste hulgas viiakse läbi riiklikke tasemetöid ning katselisi töid, mida ei hinnata. Nende tööde kohta annab aineõpetaja õpilasele ja tema vanemale kokkuvõtva tagasiside tulemustest.
- 7. klassi õpilased sooritavad üleminekuksami õppenõukogu poolt õppeaasta algul otsustatud aines. Üleminekuksami hinne kantakse tunnistusele.
- 8. klassi õpilased sooritavad üleminekuksami matemaatikas. Üleminekuksami hinne kantakse tunnistusele.
- 8. klassi õpilased koostavad loovtöö, mille hinne kantakse 8. klassi tunnistusele ja teema kantakse põhikooli lõputunnistusele.

12.5 Hindamisest teavitamine

- Hindeliste tööde tulemustest teavitab õpetaja õpilasi nädala jooksul.
- Õpilane ja lapsevanem saavad hinnete kohta teavet e-päevikust, õpilaspäevikust (1. - 4. klass), aineõpetajalt või klassijuhatajalt.
- Üks kord trimestri jooksul saadetakse koju hinnete leht.
- Kool teavitab õpilast ja lapsevanemat õpilase hinnetest/hinnangutest paberil vormistatud klassitunnistuse kaudu trimestrite ja õppeaasta lõpul.

13. JÄRELEVASTAMINE

13.1 Hindeliste tööde järelevastamine

- Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde. Konsultatsioonide ajal avaldatakse kooli veebilehel ja infostendil.
- Kui kokkuvõtlikku arvestuslikku tööd on hinnatud hindega „puudulik“ või „nõrk“ või märkega T, antakse õpilasele ühel korral kümne õppepäeva jooksul õpetaja poolt määratud ajal võimalus järelevastamiseks.
- Tunnikontrolli järelevastamise korra kehtestab aineõpetaja, teavitades sellest õpilasi trimestri algul.
- Kui õpilase arvestuslikku tööd või muud hindelist tööd on hinnatud hindega „nõrk“ seoses kõrvalise abi või mahakirjutamise tuvastamisega, on õpetajal õigus keelduda järelevastamise võimaluse andmisest.
- Märge „T“ tähistab e-päevikus tegemata tööd, mis tuleb kindlasti sooritada kümne õppepäeva jooksul. Kui õpilane jätab selle ülesande põhjendamatult kokkulepitud ajaks täitmata, asendatakse märge „T“ hindega „1“.
- Õpilase pikemaajalise (enam kui üks õppenädal) põhjendatud puudumise korral toimub järelevastamine õpetajaga kokku lepitud ajal kahe õppenädala jooksul pärast õpilase kooli naasmist.
- Kui õpilane on mõjuva põhjusega puudunud pikemat aega koolist ja talle ei saa välja panna trimestrihinnet, on õpilasel kohustus osaleda järgneval perioodil konsultatsioonitundides.
- Mitterahuldavat trimestrihinnet ei parandata.

13.2 Korduseksamid

13.2.1 Ülemineksami korduseksam

- Õpilasele, kes sooritas ülemineksami hindele „puudulik“ või „nõrk“, määratakse eksami sooritamiseks uus tähtaeg.

13.2.2 Põhikooli lõpueksami korduseksam

- Põhikoolilõpetaja, kes ühtse põhikooli lõpueksami ajal haigestub või ei saa sellel osaleda muul kooli direktori poolt mõjuvaks loetud põhjusel või kelle ühtse põhikooli lõpueksami hinne oli «nõrk» või «puudulik», sooritab korduseksami koolieksamina.
- Põhikooli lõpueksami korduseksam sooritatakse kooli direktori poolt määratud ajal, hiljemalt jooksva õppeaasta 30. juuniks. Õpilase ja tema esindaja taotlusel võib eksam toimuda ka pärast 30. juunit, hiljemalt jooksva õppeaasta 25. augustiks.

14. KÄITUMISE JA HOOLSUSE HINDAMINE

14.1 Käitumise hindamine

- Kool annab õpilasele ja vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise kohta iga õppe trimestri lõpus.
- Käitumist hinnatakse hinnetega „hea“, „rahuldav“ ja „mitterahuldav“.
- Käitumishindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes täidab kooli kodukorra nõudeid ning järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme.
- Käitumishindega „rahuldav“ hinnatakse õpilast, kes täidab kooli kodukorra nõudeid ning üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, kuid esineb eksimusi, mille tõttu vajab pedagoogide ja lapsevanemate tähelepanu ja suunamist.
- Käitumishindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei täida kooli kodukorra nõudeid ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme. Õpilase käitumise võib hinnata „mitterahuldavaks“ ka üksiku õigusvastase teo või ebakõlbelise käitumise eest.

14.2 Hoolsuse hindamine

- Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetesse, tema kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel ning heaperemehelik suhtumine õppevahenditesse, nende olemasolu ja kord, vastavus kokkulepitud nõuetele.
- Hoolsushindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt, on õppeülesannete täitmisel püüdlilik, hoolas ja iseseisev, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud tegevuse lõpuni.
- Hoolsushinde „rahuldav“ saab õpilane, kes üldiselt täidab oma õppeülesandeid, kuid ei ole piisavalt järjekindel ega õpi oma tegelike võimete kohaselt; kelle töövahendid on korratud või puuduvad sel määral, et see häirib õpilase õppes osalemist.
- Hoolsushindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppeülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult, ei täida tundides õpetajate juhiseid, jätab sageli oma kodused õppeülesanded tegemata, töövahendid ei vasta kokkulepitud nõuetele või puuduvad pidevalt.

15. KOKKUVÕTTEV HINDAMINE: TRIMESTRI- JA AASTAHINNE

- Trimestrihinne pannakse välja antud trimestri jooksul saadud hinnete alusel.
- Aastahinne pannakse välja antud õppeaasta jooksul saadud trimestrihinnete alusel, v.a õppeainetes, milles aastahinne tuleks „puudulik“ või „nõrk“.
- 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite algust, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.
- Õpilase järgmise klassi üleviimise otsustab õppenõukogu õpilase aastahinnete alusel.
- 2. - 9. klassi viiakse õpilane, keda ei ole jäetud täiendavale õppetööle, järgmise klassi üle enne õppeperioodi lõppu.
- Õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle, kuid keda ei jäeta klassikursust kordama, viiakse järgmise klassi üle hiljemalt 31. augustiks.
- Eeltoodud tähtaegu ei kohaldata õpilase puhul, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ettenähtud erisused järgmise klassi üleviimise ajas.

16. TÄIENDAV ÕPPETÖÖ

- Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrihinnetest või -hinnangutest tuleks välja panna aastahinne „puudulik“ või „nõrk“.
- Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu.
- Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel õppeülesandeid, mille tulemusel omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused.
- Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu, see on kestusega 5-10 õppepäeva.
- Õpilase täiendava õppetöö tulemusi hinnatakse.
- Arvestades täiendava õppetöö tulemusi pannakse aastahinne välja pärast täiendava õppetöö lõppu.
- Kui õpilane viiakse järgmisse klassi üle mitterahuldava aastahindega, rakendatakse uuel õppeaastal tema õppe toetamiseks koheselt koolisiseseid tugitegevusi ja vajadusel individuaalset õppekava.

17. KLASSIKURSUSE KORDAMINE

- Õppenõukogu võib põhjendatud otsusega erandjuhul jätta põhikooli õpilase klassikursust kordama, kui:
 - õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“;
 - täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud;
 - õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugitegevusi.
- Õppenõukogule eelneb vestlus, kus on esindatud klassijuhataja, lapsevanem, õpilane, aineõpetaja(d), õppealajuhataja, direktor, vajadusel lastekaitsetöötaja.
- Õppenõukogu otsuses tuuakse välja kaalutlused, millest tulenevalt on leitud, et õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks on otstarbekas jätta õpilane klassikursust kordama.
- Õpilane arvatakse koolist välja vastavalt „Põhikooli ja gümnaasiumi seaduse“ §28-le.

18. HINDE JA HINNANGU VAIDLUSTAMINE

- Hinde vaidlustamisel pööratakse esmalt aineõpetaja poole, seejärel vajadusel õppealajuhataja või kooli direktori poole, esitades kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist kirjaliku taotluse koos põhjendusega.
- Hoolsuse ja käitumise hinde vaidlustamisel pööratakse esmalt klassijuhataja poole, seejärel vajadusel õppealajuhataja või kooli direktori poole, esitades kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist kirjaliku taotluse koos põhjendusega.
- Kooli direktor teeb vaidlustatud hinde osas otsuse viie tööpäeva jooksul, konsulteerides õppealajuhatajaga, aineõpetajaga ja/või klassijuhatajaga ning teavitab vaidlustajat sellest kirjalikult või suuliselt viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast.

19. PÕHIKOOLI LÕPETAMINE

- Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad”, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.

Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:

- kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
- kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.

- Üheksanda klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppele. Tähtaega ei kohaldata õpilase 42 suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused klassi lõpetamise ajas.
- Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel “Põhikooli riiklikus õppekavas” sätestatud tingimustel või nõustamiskomisjoni soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel (ühtsete küsimustega põhikooli lõpueksamitöö kohandamine, abivahendite kasutamine, koolieksam vms) vastavalt haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.
- Õpilane, kelle õppekeel ei ole eesti keel või kes asus eesti õppekeelega koolis või klassis õppima viimase kuue õppeaasta jooksul, võib eesti keele eksami asemel sooritada eesti keel teise keelena eksami.
- Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina.

20. ÕPILASTE JA LASTEVANEMATE TEAVITAMINE JA NÕUSTAMINE

- Kool tagab õpilasele ja vanemale võimaluse saada õppekorralduse kohta infot ja nõuandeid ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatus korralduse kohta. Õpilasel ja vanemal on õigus saada koolist teavet ja selgitusi koolikorralduse, õpilaste õiguste ning kohustuste kohta. Õppeperioodi jooksul läbitavatest peamistest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest teavitatakse õpilast ja tema vanemat vastavalt kooli kodukorras sätestatud korrale.
- Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks trimestri algul.
- Kool tagab teabe kättesaadavuse vanematele õppe- ja kasvatus korralduse kohta (Stuudium, õpilaspäevik, e-post, telefon, individuaalne vestlus, arenguestlus, ümarlaud, klassikoosolekud, kooli üldkoosolekud, kooli kodulehekülj).
- Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajadusel kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete arendamiseks selgitatakse koolis välja õpilase individuaalsed õpivajadused, huvialad, vajadusel valitakse sobivad õppemeetodid ning rakendatakse õppeprotsessis individuaalset lähenemist ning diferentseeritud õppe korraldamiseks.
- Kool nõustab vajadusel õpilase vanemat õpilase arengu toetamises. Õpilase arengu ja toimetuleku jälgimine ja analüüs toimub tugispetsialistide koostöös järgmiste formaatide kaudu:
 - logopeediline etteütlus üks kord poolaasta jooksul;
 - klassi aineõpetajate ümarlaud;
 - Stuudiumi pidev analüüs;
 - arenguestlused klassijuhatajaga üks kord aastas. Arenguestlusel analüüsitakse õpilase arengut ja toimetulekut ning antakse tagasisidet õppekava üldpädevuste, õpioskuste ja ainealaste õpitulemuste kohta. Arenguestlusel seatakse eesmärgid järgnevaks perioodiks. Arenguestluste läbiviimise põhjendus, eesmärgid ning protseduuri reeglid on sätestatud Paistu Kooli arenguestluste läbiviimise korras.
- Õpilaste ja vanemate nõustamine lähtub järgmistest põhimõtetest: õppenõustamine, logopeediline nõustamine, eripedagoogiline nõustamine, psühholoogiline nõustamine, sotsiaalpedagoogiline nõustamine.
- Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamise edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest ning võimaldab õpilastele karjääriinfo ja -nõustamine kättesaadavuse.

21. ÕPILASTE JUHENDAMISE JA HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED JA TUGITEGEVUSTE RAKENDAMISE KORD

21.1 Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted

- Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamise aluseks on „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ ning „Põhikooli riiklikus õppekavas“ sätestatu.
- Hariduslike erivajadustega (edaspidi HEV) on õpilane, kelle eriline andekus, õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppest eemal viibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid ja muu selline) või taotletavates õpitulemustes.
- Haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamisel lähtutakse võimalusel kaasava õppe põhimõtetest, mille kohaselt üldjuhul õpib haridusliku erivajadusega õpilane tavaklassis.
- Õpilase esmane abistamine ja nõustamine on õpetaja ülesanne. Klassi- või aineõpetaja rakendab konsultatsioonitundides tugiõpet kõigile, kellele on üksikhindena pandud „nõrk“ („1“) või „puudulik“ („2“) või on antud samaväärne sõnaline hinnang.
- Tugiõpe on individuaalne või grupiviisiline abi ja nõustamine, mis tagab õpilase edasijõudmise ainetundides.
- Õpilasele, kelle trimestrihinne on mõnes aines „nõrk“ („1“) või „puudulik“ („2“), kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata või kes vajab õpioskuste ja -vilumuste kujundamiseks toetavat keskkonda, otsustatakse selles aines nõutavate teadmiste ja oskuste omandamiseks üks järgmistest meetmetest:
 - kohustuslik osalemine aineõpetaja konsultatsioonitundides;
 - tugispetsialisti teenus (vastavalt tugipersonali koosseisule);
 - individuaalne tugi tunnitöös õpetaja abilt;
 - osalemine õpiabirühmas;
 - osalemine pikapäevarühmas;
 - individuaalse õppekava (IÕK) rakendamine.
- Direktor määrab hariduslike erivajadustega õpilaste õppe koordineerija (HEV-õppe koordineerija), kelle ülesandeks on haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine tugispetsialistide ja õpetajate vahel. Ta toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel ning teeb õpetajale, vanemale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks.

- Kool võib õpilase individuaalse arengu toetamiseks kokkuleppel õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanemaga teha muudatusi või kohandusi õppesisus, õppekorralduses ja õppekeskkonnas, kui sellega ei kaasne õppeaja muutumist võrreldes nominaalse õppeajaga ega riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamist või asendamist. Kokkulepe kooli ja õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema vahel vormistatakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardis (IAJK) ja erisused näidatakse õpetaja töökavas.
- Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga, või riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine koolivälise nõustamismeeskonna soovitusena, tuleb õpilasele koostada individuaalne õppekava (IÕK).
- Kui IÕK-ga ettenähtud muudatused ja kohandused ei võimalda õppekavas sätestatud õpitulemusi saavutada, pöördub kool või vanem koolivälise nõustamismeeskonna poole, et saada lisasoovitusi õppekava muutmiseks.
- Kui õpilase hariduslik erivajadus tuleneb tema andekusest, koostatakse talle IÕK ning vajaduse korral tagatakse täiendav juhendamine aineõpetajate poolt või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt, sh haridusprogrammide või teiste haridusasutuste kaudu.
- Meetmete rakendamise perioodil jälgivad õpilasega tegelevad õpetajad ja tugispetsialistid õpilase arengut ja toimetulekut.
- Meetmete rakendamise tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldavad kõik meetme rakendamisel osalevad õpetajad ja tugispetsialistid kaks korda õppeaastas õpilase arengut ja toimetulekut ning esitavad omapoolse kokkuvõtte ja soovitused.
- Õppeaasta lõpul hindab HEV-õppe koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega meetme tulemuslikkust ning teeb vanemale, ja vajaduse korral kooli direktorile, ettepanekud edasisteks tegevusteks:
 - meetme rakendamise lõpetamine;
 - meetme rakendamise jätkamine samal või tõhustatud viisil;
 - meetme vahetamine või muu meetme lisamine;
 - täiendavate uuringute teostamine;
 - koolivälise spetsialisti või nõustamismeeskonna poole pöördumise soovitamine.
- Haridusliku erivajaduse tuvastamiseks läbiviidud pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused, õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitused õpilaste tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta, kooli tugispetsialistide soovitusel õppe korraldamiseks ja sellest tulenevalt õpilasele rakendatud meetmed dokumenteeritakse individuaalse arengu jälgimise kaardil. Individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamise ja täitmise eest vastutavad klassijuhataja ja HEV-õppe koordineerija.
- Individuaalse arengu jälgimise kaart avatakse õpilastele, kellele
 - rakendatakse mõnd tugitegevust;
 - rakendatakse IÕK;
 - arvatakse vajalikuks edaspidi rakendada tugitegevusi, koostada IÕK või soovitada edasisi tegevusi, sh koolivälise spetsialistide poole pöördumise.

21.2 Individuaalse õppekava (IÕK) rakendamine ja selle alusel õppivate õpilaste hindamine

- Hariduslike erivajadustega õpilasele koostatakse vastavalt vajadusele IÕK.
- Kool koostab õpilasele IÕK juhul, kui:
 - õpilasele rakendatakse õppekorraldust, mille puhul õpilane on väga vähesel määral kaasatud klassis läbiviidavasse õppesse;
 - õpilase õppekava erineb olulisel määral klassile koostatud õppekavast;
 - koolivälise nõustamismeeskond on andnud õpilase arengu toetamiseks soovitusi vähendada või asendada riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemusi või vabastada õpilane kohustusliku õppeaine õppimisest.
- IÕK rakendatakse kooli või koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ja õpilase vanema nõusolekul.
- Õpilastele, kelle puhul pole koolivälise nõustamismeeskonna poolt soovitatud teisiti, rakendatakse IÕK üheks õppeaastaks.
- IÕK kinnitab direktor käskkirjaga. Käskkirjas kirjeldatakse üldiselt IÕK-ga rakendatavad erisused. Aineti märgitakse rakendatavad erisused õpetaja töökavas.
- IÕK alusel õppivatele õpilastele võimaldatakse vajadusel
 - lisaaega hindeliste ja arvestuslike tööde puhul;
 - õpetajapoolse vahetu juhendamise osakaalu suurendamist;
 - õppeülesannete mahu vähenemist
 - abimaterjalide ja -vahendite kasutamist;
 - ülesande täitmist alternatiivsel viisil;
 - töökorralduste lihtsustamist, õppetekstide jõukohastamist.
- IÕK alusel õppivate õpilaste puhul ei rakendata hindamiserisusi, kui on tehtud muudatusi õppe sisus ja läbiviimise protsessis.
- IÕK alusel õppivate õpilaste puhul vajadusel rakendatavad hindamiserisused kirjeldatakse õpetaja töökavas.
- Klassile koostatud töökavas näitab aineõpetaja erisused, mida rakendab IÕK alusel klassis õppivatele õpilastele.
- Õpilase puhul, kellele on rakendatud vähendatud õpitulemusi, koostab aineõpetaja eraldi töökava või näitab sisu klassi töökava lisaveerus.

22. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED

22.1 Õpetaja töökava

- Õppetöö planeerimise aluseks on õpetajatel põhikooli riiklik õppekava, kooli õppekava üldosa, ainekavad ja õppeaasta eesmärgid, millest lähtuvalt koostab aineõpetaja igaks õppeaastaks oma töökava.
- Õpetaja töökava koostamise eesmärgiks on kirjeldada taotletavate õpitulemusteni jõudmist.
- Töökava on tegevuskava, mis kajastab õpitulemusi, ajakava, õppesisu ja -tegevusi.
- Töökava koostamine ja arendamine kuulub õpetaja kohustuste hulka.
- Õpetaja planeerib oma tegevust koostöös teiste aineõpetajatega.
- Töökavas täpsustatakse kooli õppekava üldosas ja ainekavas esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, kasutatavat õppekirjandust ja -materjale, õpetajate vahelist koostööd ning õppeaasta üldtööplaani.
- Õpetaja töökavad on vormistatud trimestrite kaupa.
- Õpetaja esitab töökava kokkulepitud ajal kooli elektroonilises võrgus.
- Iga trimestri algul teeb õpetaja oma töökava alusel õpilastele teatavaks õppeaines läbitavad peamised teemad, vajalikud õppevahendid, kokkuvõtva hinde kujunemise põhimõtted. Samas teeb õpetaja teatavaks konsultatsioonide ajad, nõutavad õpitulemused, nende kontrollimise/hindamise aja ja vormi ning järelevastamise ja järeltööde sooritamise korra.
- Töökavas näidatakse ära antud perioodi
 - õppeteemad, ajaline jaotus (nädal kuupäevaliselt) ja oodatavad õpitulemused;
 - õppeprotsessi käigus kasutatavate hindamismeetodite kirjeldus;
 - kokkuvõtva hindamise kirjeldus ja hindamiskriteeriumid;
 - olulisemad põhimõtted üldpädevuste kujundamisel, läbivate teemade käsitlemise ja lõimingu teostamisel;
 - hariduslike erivajadustega õpilaste puhul rakendatavad erisused;
 - planeeritavad üritused.
- Kasvatustegevuse ja klassi ühisürituste planeerimiseks koostavad klassijuhatajad töökavad.
- Klassijuhatajad planeerivad töö klassiga ja esitavad töökavad elektrooniliselt kokkulepitud ajal.
- Klassijuhataja töökavas näidatakse ära
 - klassijuhatajatöö eesmärgid;
 - klassijuhatajatundides käsitletavat teemad;
 - klassi ühistegevus;
 - koostöö lastevanematega.

22.2 Õpetajate omavahelises koostöös

- Õpetajate omavahelises koostöös:
 - planeeritakse aine õpitulemuste ja võtmepädevuste lõiming, sh töötatakse välja ja rakendatakse uusi meetodilisi lahendusi;
 - märgatakse ja toetatakse koos tugispetsialistidega õpilaste hariduslikke erivajadusi;
 - luuakse, säilitatakse ja arendatakse jätkusuutlikke ideid õppetöö rikastamiseks, projektide läbiviimiseks;
 - viiakse läbi tegevusuuringuid;
 - korraldatakse ühisprojekte ja õpilasvõistlusi, osaletakse koostööprojektides.
- Kooli õpetajate koostöö formaadid on: õppenõukogu, nõupidamised, sisekoolitused.
- Õppeaasta eesmärgid ning nende saavutamiseks tehtavad tegevused planeeritakse esmalt ainevaldkondades või klassiastmeti ja kinnitatakse eelneva õppeaasta viimases õppenõukogus. Õppekava arendustegevused ja personali täienduskoolitused, sh sisekoolitused, planeeritakse koostöövestlustel.
- Kooli kollektiiv on kaasatud kooli sisehindamisse ja arengukava loomisesse. Vastavalt vajadusele koondutakse töögruppideks, mis tegelevad kooli arendustegevusega või mõne muu hetkel koolis päevakohase õppe-kasvatustegevuse teemaga.

23. KOOLI ÕPPEKAVA MUUTMISE ALGATAMINE

- Kui kooli õppekava uuendamise või täiendamise vajadus on tingitud muudatustest õigusaktides, siis algatab kooli põhimääruse muutmise kooli direktor.
- Kui kooli õppekava uuendamine või täiendamine toimub algatustaotluse alusel, tuleb algatustaotlus esitada kooli direktorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koos ettepanekute ja põhjendustega. Kooli õppekava uuendamist ja täiendamist võib taotleda iga asjast huvitatud isik.
- Kui esitatud taotlus on asjakohane, kutsub direktor kokku õppekava uuendamise ja täiendamise töörühma, kes otsustab õppekava uuendamise või täiendamise vajaduse, ning positiivse otsuse korral valmistab ette kooli õppekava muudatused.
- Kooli direktor esitab kooli õppekava uuendamise või täiendamise muudatused enne kehtestamist arvamuse andmiseks hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.
- Kooli direktor vaatab hoolekogu, õpilasesinduse ja õppenõukogu arvamused läbi. Kui hoolekogu, õpilasesindus või õppenõukogu on leidnud, et kavandatavad õppekava muudatused on vastuolus kehtivate õigusaktidega, siis kutsub direktor kokku õppekava uuendamise ja täiendamise töörühma, kes viib kooli õppekava muudatused vastavusse kehtivate õigusaktidega.
- Tulenevalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest“ on kooli õppekava kehtestajaks kooli direktor. Kooli õppekava kehtestamine toimub käskkirjaga.
- Kui kooli direktor jätab kooli õppekava muudatused kehtestamata, algab kooli õppekava uuendamise või täiendamise protsess algusest.
- Kool avalikustab õppekava koos lisadega kooli veebilehel ja loob kooli raamatukogus võimaluse kooli õppekavaga tutvumiseks.